

የ ሰ ፈ ወ ሕ ዝ ብ ደ ም ሐ

ለሰፊው ሕዝብ -ሠራተኛ ፡፡ ገበሬ ፡፡ ነጋዴ፡፡ ወ ታደር ፡፡ ምህር - ጭነትና

ጥቅም የሚታገል ጋዜጣ

የሊተ የለ ፤ በፊ ሕዝብ ይቀደም ፡ ፡

ΦΤ [1

43 14 / 12 / 66

የእንቅስቃሴው ግለሰብ ሰፊው አዘብ ነው፡፡

የሰው ልጅ ታሪክ የተገለጸ ውጤት ነው። ተገሉ ከፍጥረት ጋር ነው። ለው ራሱ የፍጥረት ክፍል ሆኖ ከፍጥረት ጋር ዘንተክለሎ የሚያቋርጥ ተገሉ ያደርጋል። የወላግ የሚደገፍ የወሽሽል መሰረታዊ ፍላጎትን ለማሟላት ሲል ፍጥረትን መለወጥ ገዳታው ነው። ዋናውና እውነተኛው የሰው ልጅ ታሪክ ይህ ሲሆን፡ ለሁሉም ታሪክ ጠመባል የሚታወቀውና በታሪክ መፃህፍት ውስጥ የሚኖሩ የሰው ገገ፡ የታሪኩ ስንድ ተገቢ ክፍል ነው። ለዚያውም በተዘጋገመው ጉዞ የቀረበ የመደቦች ታሪክ ነው። ለንደኛው መደብ ወጥቶ ወርዶ ወዘኑን ለንጠፍጥፍ የፈጠረውን ሃብት፡ ለላው መደብ ለሃይል ጠመባቢ ይቀጥባል። የላውን ፍሬ ይበዘበዘባል። ይዘርፈዋል። ለሁሉም ታሪክ ጠመባል የሚጠፈው የሰው ልጅ ስርዓታዊ የሚያደርገው የመደቦች ተገሉ ነው። ለኢትዮጵያም ታሪክ የሚባለው ስርዓታዊ የተፃፈ የጤቋና የጠዘባዊ ነገሮች ውዳሴ ለንጅ የመደቦች ተገሉ፡ የሕዝብ ታሪክ ስርዓታዊ ከእውነተኛው የሰው ልጅ ታሪክ ምን ያህል ርቀን ለንደምንገኝ ለመገመት የሚያገኝ ስራ መሰልም።

ታሪኩ በተከበረ ጊዜ ጥሩ የኢትዮጵያ ሕዝብ እንደሚኖረው የአካል ሕዝብ ታሪክ አለው ለጤታችንና ለብሔራችን፡ በበዛባዝና በተበዛባዝ፡ በተቀምጠዎቻችን በሃብት ፈጣሪያችን ወካዮች ከጋራ ትግል ሲካሄድ ቀይቷል፡፡ ብልጭ ድርግጥ፡ ብቅ ሞልቅ፡ በገ ደብዛዝ የሚላው፡ ባንድ ከኩል ሲገል በሌላ በኩል የቀዘቀዘ በመሆኑ ውስጥ ውስጡን እንደአሳተገው የሚገባገባው የወደቦች ትግል ከአለ ፈው የካቲት ወር ጀምሮ ኢትዮጵያን በመላ በሚኖርባት ላይ ይገኛል፡፡

ሰፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ -ሰራተኛው ደሃውና ጤሰኛው ገበሬ፡ዘቅተኛው ነጋዴ፡ጠቢብና ግለሰቦች፡ዘቅተኛው የመንግስት ሰራተኛ፡ወታደራ፡የቀን-ሰራተኛውና ኩሉው ሰራሐጦች፡ተማሪው ሥሁራ ወዘተ.- ተገሉን በማፋፋሚ ላይ ይገኛሉ፡፡ ጤቋኞችና በዘባዞች -ንጉሳውያን ቤተሰብ፡መሳቸትና ታላላቅ ግላግተኛ፡ባለብዙ መሪዎች ከፍተኛ የመንግስት ባለስልጣኖችና የጦር አለቆች፡የወጭና የአገር ውስጥ ከብር ተያቸ፡የእነዚህ አጣፋሪዎችና ደላሊዎች ወዘተ.- በሕዝቡ እንቅስቃሴ በመውገር ላይ ናቸው፡፡ ሰፊው ሕዝብ ጠላቶችን በሃይል አጥቅቶ ወደሂላ እንዲያፈገፍን ቢያደርጋቸውም ይቃወማቸውን በማጥፋት ዋናውን ድል ገና አልተቀሳጀም፡፡

ታኖ፡፡ ወተንፈቫ አጥቶ፡ ተጨቅኖ ተይዞ ስለነበረ ሰፊው ሕዝብ ደንበኛና አጠቃላይ ዩት ገላ ድርጅት ለማቋቋም አልቻለም፡፡ አሁንም በዚያም በዚህም፡ በሰዓ ልዩ አገጣጣ ለመደራጀት ተልቅ መፍጨርጨር ለማድረግ ላይ ቢሆንም ተገራጊ በገንባር ቀደምነት የሚመራ ተራማጅ የሆነ ጠንካራ ድርጅት ለመመስረት ብርቱ ጥረት ይጠይቃል፡፡ ከባድ ተገላ ማድረግ ያስፈልጋል፡፡ ያድርጁት አስፈላጊነት የማያጠራጥርና የማያከራከር ነው፡፡ ሰፊው ሕዝብ ጠላቶችን መሎ ለመሎ ደምስሶ የመንግስትን ነብልጣን ለመቀዳጀት ያልቻለው እንደዚህ አይነት ድርጅት በማጣቱ ነው፡፡ በዚሁ ምክንያት ባይሆን ይቀራል ባሁኑ ጊዜ ወታደራዊ ቅድሚያውን ይዞ የሚገኘው?

ወታደር ከሕዝብ አብራክ የወጣ፡ የሕዝብ አካል፡ በተወደበበት ሰራ በሚለብሰው ዳኔኖርዎና በሚይዘው መሳሪያ እንዴ በሌላው ሁሉ ከሰር ንስደረ፡ ከአርሶአደረና ከሌላው የሰፊው ሕዝብ ክፍሉን በምንም አይለይም፡፡ አባተ እና ተወንድሙ እህተ ሚስተ ልጁ አጉት አክሶት እነዚህ ሁሉ፡ ገጣጁ ሰራተኛ፡ ገጣጁ ገብረ፡ ገጣጁ ተሳሪ፡ ገጣጁ ነገደአዳሪ፡ በአጠቃላይ የሰፊው ሕዝብ ክፍል ናቸው፡፡ ከእነዚህ ከቤተሰቦቹ ጋር የተጨቀነ የተበደለ ገፍ የተሰራበት በመሆኑ የኢትዮጵያ ወታደር በሰፊው ሕዝብ እንቅስቃሴ ውስጥ ከሕዝብ ወገን በመሆን ተሳተፍኗል፡፡ የሰፊውን ሕዝብ ተገል አቀናብሮ የሚመራ አጠቃላይና ጠንካራ ድርጅት ባለመኖሩ ለጊዜው ይህ ተገባር በወታደሩ ተከሻ ላይ እንዲወድቅ ሆነ፡፡

የሕዝቡን ፍላጎትና ጥያቄ በመከተል ወታደሩ እነአክሌሉ ሃብተወልድ፡ እነአንዳለካቸው መኩንንን፡ እነአብራተ ካባን፡ በትውልድ በሃብተ በሰልጣን ሰፊውን ሕዝብ በመጨቀንና በመዘበዘብ ቀንደኞች የነበሩትን ይዞ አሰረ፡፡ የእነዚህ ሁሉ በላይና ቀንጢ የሆኑትን እጹ ሃይለስላሴንም የፈላጭ ቀራጭ ሰልጣናቸውን ቀራርጦ፤ የሰይጣናዊ ድርጊቶቻቸው መሳሪያ ከሆኑት ባለሚሉቻቸው ለይቶ ብቻቸውን አስቀምጦአቸዋል፡፡ በሕዝቡ ላይ የደረሰውን ገፍና በደል፡ የተፈፀመውን ጭቀናና ብዘበዘባ በራዲዮ በጋዜጣና በሌሎችም የዜና ማሰራጨ መሳሪያዎች በማበራረቱና በመዘርዘር ብዙ ስር ተሰለ፡፡ እነዚህና ሌሎችም ከሕዝብ ፍላጎትና ጥያቄዎች ጋር የተያያዙት ድርጊቶች የሚደገፉ ናቸው፡፡ ከየቦታው የሚገርፈው የሕዝብ ተባባሪነትና ድጋፍ የሚያጠራጥር ምስክር ነው፡፡

ወታደሩ የሕዝቡን ፈቃድ እንዲፈጽም ኔፖሪታሪያዊ በሆነ መንገድ ከውስጡ መርጦ ያደቁ መውደር ገን ገና ወደፍራነገሩ አልገባም፡፡ ከዚህ በላይ የተመለከተና እስካሁን በመፈፀም ላይ ያሉት በቅድሚያ መደረግ ከሚገባቸው ብዙ ጉዳዮች ውስጥ ጥቂቶቹ ብቻ ናቸው፡፡ ዋናዎቹና አጣሪዎቹ የሕዝብ ጥያቄዎች ገና ምንም አልተነኩም፤ እንደሌሉ ናቸው፤ ጤሰኛና ባለመሬት፡ ሰራተኛና አሰሪ፡ ሰፊው ሕዝብና ገዢው መደብ አሁንም እንደተፋጠኑ ናቸው፡፡

ደርጉ ለምን እስከአሁን ወደፍራ ነገሩ አልገባም? አጣሪ ዋናና መሰረታዊ የሆኑትን ጉዳዮች ለምን ችሏል አላቸው? ምንድነው የሚጠበቀው? ችግሩ ምንድነው? 'ሶስተኛ ዙር' ከተጀመረ ወደሁለት ወር ያህል ሲሆነው እስካሁን ድረስ ባለሰልጣናቸውን ከመያዝና ከማሰር እምብዛም አልፎ ያልሄደው በምን ምክንያት ነው? ይህን ያህል ዘገታው መጉተት መጠንካት መንካካት ለምን ይሆን? 'ደም እንዳይፈስ' በማለት ይሆን? የሚንግድም? የሰፊው ሕዝብ ደም ሁለጊዜ እንደገና ይፈሰስ የለም? 'በጥንቃቄ፡ በትእግስት፡ በአስተዋይነት፡ በብልህነት' ለርእያ ለመሆን፤ 'የአለምን አድናቆት' ለማግኘት ይሆን? የተነሱ የሚቀድሙት? መቅደም የሚገባው የኢትዮጵያ ሕዝብ ተጨባጭ ችግር ነው ወይስ 'አለም በብልህነት በአስተዋይነት' ያደንቀኛል፡ ምሳሌ ያደርገኛል የሚለው ከንቱ መመዳደቅ፡ የቅዠት ህልም? ደርጉ ለእነዚህና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች ምን መልስ እንዳለው አናውቅም፡፡ ሰፊው ሕዝብ ወታደሩም ጭምር በጉዳዩ ላይ በጣም ማተኮር ያለበት ይመስለናል፡፡

ከዚህ በላይ ከፍ ብሎ እንደተመለከተው ደርጉ እንዳንድ ይህና፡ ከሕዝብ ፍላጎቶችና ጥያቄዎች ጋር የተያያዙ፡ ነገሮች ሲያደገርም፤ እንዳንድ አድሃሪና ፀረሕዝብ ድርጊቶችንም ፈጽሞ አልፈ፡፡ ባንድ በኩል የፖለቲካ ሰደተኞች ወደአገራቸው እንዲመለሱ፡ የፖለቲካ እስረኞች እንዲፈቱ ተደረገ፡፡ መልካም ነው ብሎ ሁሉም ተደሰተ፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ እንዳንድ ተራማጆችና የሕዝብ ወገኖችን ከመከሰት ጭምር አሰረ፡፡ በጭቀና ምክንያት ትጉል የጀመረች ኤርትራውያንና ሌሎች ገን 'አገር ለመከፋፈል' በሚል ዘይቤ እንዳይፈቱ ተደረገ፡፡ የሚያሳዝን ተልቅ የፖለቲካ ስህተት ነው፡፡ ሃያ የሚሆኑ ኤርትራውያን የፓርላማ አባሎች ሰራቸውን ለቀቁ፡፡ እውነተኛ ነፃነትን ፈላጊዎች ከአሰር ቤት ወጥተው ባያልቁ፡ እንዲያውም እንዳይወጡ ተከልክለው እያሉ የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የሲኦኒዝም ባልደረባ የሆነውን አወናባጁን ሰላይ ሰጭ ሰብሃትን በራዲዮ በጋዜጣ ሕዝቡን እንዲያወናብድ ፈቀደለታል፡፡

የደርጉ አብራር በፍፁም የተማታ ነው፡፡ ባንድ በኩል እነአክሌሉንና እነአንዳለካቸውን በሰልጣን አስወገደ፡ ቀንደኛ ከሆኑት ገብረአብሮቻቸው ጋር ማረፊያ ቤት በማስገባት የሰፊውን ሕዝብ ድጋፍ ሲያገኝ፤ በሌላ በኩል ደግሞ የመሳፍንት ወገን የሆነውን እዚህ ገባ የሚይባለውን

ሚካኤል እምረን ጠ/ሚኒስትር አደረገ፡፡ ሌሎችም በሕዝብ ላይ ብዙ በደልና ገፍ የፈፀሙ ባለቤት ጣናቸውን አሁንም በሰልጣን ላይ ናቸው፡፡ በየጠቀላይ ገዛቱ፡ በየሚኒስትሩ፡ በሰላም ልዩ መንግስታዊ ድጋፍቸው ብዙ ብዙ በሰልጣን የባለጉ፡ በሚረፈው ቤት የሚገኙት ባለቤቶች ገብረአበርቸው አሁንም እንዳሉ ናቸው፡፡ በሚከተለው ወይም ሚኒስትር ዘና አሰራሪዎች በተለይ ጋዜጦች እንደአበበት እየተለየ የወጡ የሚከተሉት ሰራተኛውን እንደቀጠሉ ናቸው፡፡

ባንድ በኩል 'ኢትዮጵያ ተቀደሙ' ማለት የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ይቀደሙ ማለት ነው፡፡ 'መሪት ሳራሹ' እያለ የሚያስተጋባው ጢባኛና ድሃ ገብረ መሪት እንዲያገኝ ይሆናል፤ ሰራ አጥቶ የሚንከራተተው ሁሉ ሰራ ይሰጠዋል፤ ሰራተኛው ደንበኛውን የሰራውን ዋጋ እንዲያገኝ ይደረጋል፤ ኢትዮጵያውያን ሁሉ በእነዚህ ባህሪ ይገኛሉ ብሄራዊ መብታቸውን ተጥቶ ለሰራተኛው እየሰሩ ኑሮአቸውን እንዲያሻሽሉ ይደረጋል፤ ወዘተ. ማለት ነው ተብሎ በመተርጎሙ ሰፊው ሕዝብ ተደብቶ መዝሙሩን አብሮ ያስተጋባል፡፡ በሌላ በኩል ደገፍ፡ እስከአሁን ድረስ እነዚህን ሰራ ላይ ለማዋል ምንም አይነት ፕሮግራም አልወጣም፡፡ ከሕዝቡ በኩል በርካታ ያሉ ሃሳቦች፡ የፕሮግራሙ ጉዳዮችና ረቂቆች መቀረባቸው አያጠራጥርም፡፡ ቢሆንም ደርጉ የእንዳልካቸውን አሜሪካና ፀረሕዝብ መመሪያ ባድሃሪው ከሚካኤል ጋር ባንድነት ባቋቋሙ ኩሚቲ ሰራ ላይ ለማዋል የቃጣ ይመስላል፡፡

ባንድ በኩል የሕዝቡ ጭክራሲያዊ መብቶች መጠበቅ አለባቸው፡፡ ደርጉ ይኸንን ለማሰፈፀም ነው የተቋቋሙ ይላል፡፡ በሌላ በኩል ገን ሰላማዊ ሰልፍ ክልክል ነው፤ ማህበራዊታን አፍርሎ፤ ለፋቸሁን ዘጉ፤ እንቅስቃሴያችሁን አቁሙ፤ ወዘተ. በማለት ደርጉ የሚያደርገው ማሰፈራራትና ዘጋጅ ፍፁም ፀረሕዝብና ፀረዲሞክራሲ ነው፡፡ በጠረፍ ውስጥ የደርጉ አባሎች በመጀመሪያ ባልተጣራና በቸቦላ ተመርጠው የመጡ በመሆናቸው ተገባራቸውን በሚገባ አልፈውም፤ እያንዳንዱ ክፍል ወኪሎችን እንደገና እየመረጠ ይላክ፤ በማለት የቀረበውን ጭክራሲያዊ ጥያቄ 'መስጠር አይቻልም' የሰራ ልምድ አገኝቶአል፡፡ ወዘተ. በማለት የቀረበው የሰልጣን ጉጉት መጋረጃ እንካሳ ምክንያት ነው፡፡

ደርጉ እነዚህን የመሰሉ፡ እርሰበርሳቸው የተወናበቱና የተሞረበሩ ድርጊቶችን መፈፀሙ ከተለቀ ጥርጣራ ላይ ባይጥለው አይቀርም፡፡ የኮንጉን ዘማችቸው ቢተቸ/ቢያስፈራራ/ ደርጉ 'እኛ ከሌላን የአገሪት ዋ ይህንነት የለም' ሲል ምን ማለት ይሆን. 'ደርጉ ኢትዮጵያ ነው፤ ኢትዮጵያም ደርጉ ነች' ማለት ከሆነ ትሎ መታረም የሚገባው የተሳሳተ አስተሳሰብ ነው፡፡ ኢትዮጵያ የጥቂት ሰዎች የኖሯል ሆኖ ቀይታለች፡፡ አሁን ገን ሰፊው ሕዝብ 'በቃ አቁሙ' ኢትዮጵያ የሰፊው ሕዝብ ጭምር ናት፤ እኛም ኢትዮጵያውያን ነን፡፡ ሁላችንም በደብታዎች ሆነ በቸገር ዋ ለመካፈል፤ ለሕዝቡ የሚሰማውን አስተዳደርና ሌላም ነገር ለማሰብና በሰራ ላይ እንዲሁ ለማድረግ መብት አለን፤ በዚህ ረገድ ማንም ከማን አራባላቸው 'ብሎአል'፡፡

በመውደቅ ላይ ያለው የመሳፍንትና የባላባቸው መንግስት የበላይ ጠባቂና ደጋፊ የሆነው የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የሰፊውን ሕዝብ ጭክራሲያዊ እንቅስቃሴ ለማክሸፍ ተለቅ ሲራ በመጠንበብ ላይ ነው፡፡ ባሁኑ ጊዜ እንደኛው ቀንደኛ የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ጠላት የአብዛኛውን የአለም ታናጊ ሕዝቦችን ደም የሚመጥጠው የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም መሆኑ አያጠራጥርም፡፡

ሲክሪኬ የሚባለው የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የበለላ ድርጅት በአገራችን ውስጥ ከብዙ ጊዜ በፊት ደምር መልምሎ ያሰማራቸው ሰላዎች ቀጥሮ በጣም ብዙ ነው፡፡ አማካሪዎች፡ አዋቂዎች፡ አስተማሪዎች፡ የፌላም ጋደ፡ ሰራተኞች ወዘተ. በማለት በየመንግስቱ መሰሪያ ቤትና በየድርጅቱ ብዙ የሰላላ ሰራዊት አሰማርቶ በቱያቸውን የአገር ተወላጆች በገዛ አገራቸውና ሕዝባቸው ላይ እንዲሰልሉ በገንዘብ ገዝተክቸዋል፡፡ እንደሰዊም ስብሃት፡ ሳሙኤል አለማየሁ/አክድ/ እና ሌሎችም አለን አለን የሚሉ አድር ባዎች የፀረሕዝቡ የሲክሪኬ ቡቶሎች መሆናቸውን በማያጠራጥር አቧሂን የሕዝብ ወገኖች ደርሰውባቸዋል፡፡ ከየካቲት ወዲህ የሰፊውን ሕዝብ እንቅስቃሴ ለማጠናገፍና ፍፁም የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም ጥገኛ የሆነ መንግስት ለማቋቋም፡ ቡቶሎችን ሰልጣን ላይ ለማውጣት ምርጥ ሰላዎችን ወደዚህ በመላክ ከባድ ጥረት በማድረግ ላይ ነው፡፡ እንዳንዶች ደርጉ ውስጥና በደርጉ አካባቢ የሚያጠባብቁትና እምቢልታቸውን የሚነፋትም የሲክሪኬ አሻንጉሊቶች መሆናቸው አያጠራጥርም፡፡ ሌሎችም ከሰልጣን አርካብ ላይ እንደ አገራቸውን ለውጥተው ወዲያ ወዲህ

በመመለስት ላይ ናቸው፡ ከጥቂት ተናት በሂሳብ ስር ታዩ ላይ ለመውጣት መዋከራቸው አይቀርም፡፡ የሲኦክሶ መርዝ ስር ሰደለለ፡፡

በእንደዚህ ያለ ሁኔታ ሰፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ ምን ማድረግ አለበት.

1. አይኑን ከፍተኛ ሁኔታውን በንቃት መከታተል፡ በልዩ ልዩ መንገድ በትግሉ እንቅስቃሴ ውስጥ መሳተፍ፡

2. ማህበር እድር ወዘተ. የመባሰሉትን የሀብረትና የአንድነት መሰረቶች በየመስሪያ ቤቱና በየሰፈሩ ማቋቋምን በመቀጠል ጠላቶችን የማቋቋምበትንና ተንኮላቸውን የሚያከሸፍበትን ዘዴ ባንድነት መፈለግ፡

3. በቀበሌ በወረዳ በአውራጃ በጠቀላይ ገዛት፡ በሙያ ወዘተ. ደረጃ አጠቃላይ የሀብረትና የአንድነት ማህበሮችንና ድርጅቶችን ማቋቋም፡ ያሉትንም ማጠናከር፡

4. ትሎ ብሎ አንድ ሁሉንም የሚያጠቃልል ብሄራዊ ገንባር ቀደም የትግል ድርጅት ማቋቋም፡

5. ከልዩ ልዩ የሰፊው ሕዝብ ክፍሎች ተወካዮች በሚመጡ የሚመረጥና በቀጥታ ስር ሆኖ የሕዝቡን አጣጥቦ ጉዳዮች እያከናወነ ዲሞክራሲያዊ መንገስት እንዲቋቋም የሚሰራ አንድ ጊዜያዊ መንገስት እንዲቋቋም መታገል፡

6. እስከዚያው ድረስ በሕዝብ ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው ሲቪሎችና ወታደሮች ያሉበት አንድ ደርግ ውሉ ሳይደር ተቋቁሞ በቀጥታ 5 ስር የተመለከተውን እንዲያስፈጽም አጥብቆ መስየቅ ያስፈልጋል፡፡

ሰፊው የኢትዮጵያ ሕዝብ ሀይወቱንና እድሉን ለማንም አሳልፎ መስጠት አይገባውም፡፡ ባንዳንድ ጥቃቅን ድርጊቶችና በከንቱ የቃላት ተስፋ መርከት የለበትም፡፡ ሙሉ መብትንና ነፃነትን ለማግኘት፡ ጥቅሙን ለማስጠበቅ፡ ጥያቄዎችና ፍላጎቶች እንዲሟሉ ለማድረግ ታጥቆ ባንድነትና በቀራጥነት በመደራጀት ትግሉን መቀጠል አለበት፡፡ የአሜሪካን ሊምፔሪያሊዝምና የአገር ውስጥ ሱፑሎች በቀላል የሚመለሱ ጠላቶች መሆናቸውን ተረድቶ በንቃት እንዲጠበቃቸው፡ ሰፊቸውንም እንዲያከሸፍ ያስፈልጋል፡፡

እድላችንን በእጃችን እናሰገባ

በትግሉ ውስጥ ሙሉ በሙሉ እንሳተፍ፡፡

የፈላጭ ቀራጩ ነጋሲ የ57 አመት ገፍ

=====

*አባብ ገደል፡ ከነበረው ገደል በሚል አርእስት ከሚኖሩት መንከር የተዘጋጀው የአጤ ሃይለስላሴ አጭር የሀይወት ታሪክ እንደሚያስረዳን አጤ 'ራሳቸውን በጣም የሚያፈቅሩ፡ የራሳቸውን ከንቱ ስራ በሚከፍሏቸው ጋዜጠኞችና ታሪክ ፀሃፊዎች በጌ አስመስለው እያስፈሩ የሚኖሩ፡ ሰማቸው በኢትዮጵያ እንደአምላክ፡ ከነገሰታችን ስም በላይ ከፍ ብሎ እንዲታይ የሚጥሩ ሰው ናቸው' ይለናል በሰማቸው የሰውነት መንገድ፡ እደባባይ፡ ሲነሣ ቤት፡ ትምህርት ቤት፡ ከተማና ድርጅት ሲቀጠር ራስ ወዳድነታቸውን በገልጽ ያሳያል፡፡ ራሳቸውን በጣም አድርገው የሚወዱት ሰገብገብ ሰው ናቸው፡፡ ከራሳቸው እኩል የሚያፈቅሩት ነገር ቢኖር ምናልባት እድሜያቸውን ሙሉ ሲያከማቹት የኖሩትን ገንዘብ ይሆናል፡፡ ምናልባት በሶስተኛ ደረጃ በልጅነታቸው ያሳደጉትንና ዘራም የሚደገፉት ውን ለአልጋወራሽነትና ለንጉሥነት ያበቃሉቸውን የፈረንሳይ ከዚያም የእንግሊዝን ሊምፔሪያሊዝቶች ባይሆን አይቀርም፡፡

አጤ ሃይለስላሴ በአልጋወራሽነታቸው ዘመን ማተሚያ ቤት፡ ጋዜጣ፡ ሆስፒታል በማቋቋም ንግድ ጀመሩ፡፡ በአገሪቱ ውስጥ ያለአገባብ በመበልፀግ የመጀመሪያው በመሆን የልዩ ልዩ ሽቀጦችን ንግድ በዋናፖል ከባለድና ከአገር ውስጥ ከበርቱኞች ጋር በመሻረክ ጀመሩ፡፡ ከብሪት፡ አልቦል፡ ጋዜጣ፡ አዋሉ ጤው፡ ሆተል፡ ታክሲ ጭምር የርሳቸው ምናፖል ሆነ፡፡ በሚሰታቸውና ከዋና መኪንንቶቻቸው ጋር በዚህ ንግድ ተሳታፊ ሆኑ፡፡ የአገር ነገዳዎችን አቀርቀዋቸው በውጭ ነገዳዎች አገሪት ዋን አስያዙ፡፡ ከ1920 ዓ.ም. ጀምሮም 'የባንክ ሶፍ አቢሲኒያ' ባለቤት ሆኑ፡፡ ሸሽተው ውጭ አገር በነበሩበትም ዘመን የአገርን ሃብት ለገላቸው ማዋል አለማቀማቸውን የሚርቁት መንከር

ጽሁፍ ያበረዳል፡፡ የየረባሌን ገዳም ለመሸጥ ማዋዋላቸው በአንገሊዞች ተገልጾአል፡፡ አንገሊዞችም ከመለሱአቸው በኋላ የአደሳን ወርቅ በመዘረፍ የሕዝቡን መሬት ነጥቀው ቢተርሱት ብለው በማቋቋም ለሰጅቻቸውና ለጋብቻቸው የሕዝቡን መሬት በጭከታ ለገልጽገልገል ያን የሰራውን መንግስት ተረክቦት የነበረውን ንብረት በቅድሚያ ለራሳቸው ከዚያም ለሰጅቻቸው፡በተለይ የርሳቸውን የንዋይ ፍቅር ለወረሰቸው ለተናገረው ለሰፋፋሉ የተረፈውንም ለመኳንንታቸው ረጭተዋል፡፡ ድሃውን መንግስት እያደሸዋል እርሳቸውና አሸከሮቻቸው እንዲከብሩ አድርገዋል፡፡ በቅርቡም አሰፈው ተርፈው ደኑንና መንግስት ያለማውን ሸለቆ ለሰጅቻቸውና ለአማችቻቸው አድሉዋል፡፡ በጥቅምት 1948 ዓ.ም ደግሞ ይህን ዘረፋ ለማጽደቅ ህገመንግስት አወጣሁ ብለው የአገሪቱን ሃብት የማደልን መብት ለገጥሞ ሰጥተዋል፡፡

ጥናፖል እያደረጉ መያዝን ቀደም ብለው ተጠቅመውበት ጊዜው ሲያልፍበት እንደተውት ሁሉ የሕዝቡን ንብረት መቀማትንም ከታህባብ ወዲህ በይፋ ማድረጋቸውን ለመኳንንታቸው የተው ይመስላል፡፡ ታዲያ ህገወጥ ንግድ መተዋቸው ባይሆን ንብረታቸውን ወደውጭ ስለሸገገሩ የብዙ ፋብሪካ ባለቤት በመሆናቸው ነው፡፡ እርሳቸው ታዲያ በሃገር ውስጥ የተጠቀሙት በእጅአዙር ጉቦ ነበር፡፡ አልባቹ፡ ነፍሰአባተ፡ እቅባተቹ፡ አልፍኝ አስከሰካዬ፡ የገቢ ሚኒስትሩና የጽህፈት ሚኒስትሩ ዋናው ሰራቸው የውጭም ሆነ የሃገር ውስጥ ከበርቱ ፋብሪካ ሲያቋቁም ለአጼ የሚገባ ጉቦ እንዲከፈል ማድረግ ሆነ፡፡ ማስረጃ ይባል ይሆናል፡፡ ማስረጃውን በመርዘ ተገድለው ባለቀት ባለሟሎች የተረፉት 4ኛ ክፍለጦርን ያጣበቡት ባለሟሎቻቸው ያቅርቡ፡፡ አጤ ለጉቦ ደረሰኝ አይሰጡም፡፡ ደረሰኝ ያለው ሲኖር ለ80 አመት የልደት በእሳቸው የተሰበሰበው ወርቅ ብቻ ነው፡፡ በዚህ ዘረፋና በውጭ ንግዳቸው ዘራ ከአስር ቢልዩን ብር በላይ የሚገመት ንብረት አፍርተዋል፡፡

ይህንን ውንብድናቸውን የተቃወሙ አገርወዳድ ሊትዩኦያውያን፡ባይቃወሙ ታዘበው ከዘርፈው ያልተከፈሉት በመርዘ በጥይት ተጨረሱ፡ በግዞት ተንገላቱ፡ በእስር ቤት ማቀቁ፡፡ ታከለ ወልደሃዋርያት፡ ሎሬንዞ ታእዛዝ፡ መኩንን ደስታ፡ አገኘሁ እንገዳ፡ ዩሃንስ ረምሃ፡ እጋላ ሃይሉ ክብረት ማቆ መዘምር፡ ጥላሁን ገዛው... ሸረ ሰንተ በእንደዚህ አለቁ፡፡ በዘወር ዋራ መንገድ በነፀሃዩ እንቅስሃሴ፡ በአባ ሃና ጅማ፡ በአሉላ በቀለ አፋኝ ጋዶች ብዙ ሰዎች ተፈኙ፡፡ ቀጥረው ገና ያልታወቀ ብዙ አገርወዳዶር አለቁ፡፡ የየካቲ ንቅናቄ ያወጣቸው እነአለቃ ፈጠነ ብዙ ይነገሩን ይሆናል፡፡

በአገር ውስጥ ዘረፋ፡ ውንብድና፡ ሕዝቡን በመርዘና በጥይት መጨረስ፡ በእስራትና በግዞት መፍጀት ወና የአስተዳደራቸው መሰሪያ ሲያደርጉ በውጭ ፖለቲካ ደግሞ ስያቋርጡ የምእራባውያንን የባርነት ጥላ መሰሪያቸው አደረጉ፡፡ ስለአጼ አስተዳደግ የፃፉ አንድ የዩኒቨርሲቲ መምህር እንደገለፁት ፈረንሳዮች በሀረር በነበሩአቸው ሚስቶችናውያን በኩል ለአውሮፓ የመንፈስ ተገዢ እንዲሆኑ አድርገው አሳደጋቸው ብለዋል፡፡ እንገሊዞችና ፈረንሳዮችም በመተባበር ልጅ ሊያሉ ወደጀርመንና ተርክ መንፈሳቸው ስለአመራ /ከዘንጀሮ ቀንጆ ምን ይመራርጡ ቢባልም/ እኛውን ፈንቅለው እነሆኛውን እንዲያነገሱ የሸዋን መኳንንት በገንዘብ ገዙ፡፡ አጼም እንገሊዝ አገር ሸሸተው እስከሄዱበትም ጊዜ ድረስ ከፈረንሳይና ከእንገሊዝ ጋር የገል ንግዳቸውንና የሃገሪቱን ፖለቲካ አስተባባሩ፡፡ የሌላ አገር መሪዎች የመሰሪያ ፋብሪካ ለማቋቋም ሰንተ የለፉ ሲሆን አጤ ሃይለስላሴ ያቋቋሙት የገላቸው የሆነ የቢራ ፋብሪካ ብቻ ነው፡፡ ለአገሪቱ ብቻም አስፈላጊ የነበረውን የጦር መሰሪያም በግዢም ሳያስመጡ ማይጠው ደረሰ፡፡ ማይጠውም ላይ ሕዝቡ እንዳይዘጋጁ መሰሪያ ለማግኘት ባለመቻሉ በጣልያን ጦር ተጨፈጠ፡፡ የጣሊያኑ ጄኔራል ባዶልዬ እንደገለፀው 'የአባሻን ጦር ለብዙ አመታት መዋጋት ይኖርብናል ብለን ተዘጋጅተን ነበር፡፡ ነገር ግን ተፈሪ ጦሩን ሳያዘጋጁ በማቀየተና ሰንቅ ከልከሉ እንዲራብ በማድረጉ፡ የተማሩ ወጣቶች የደፈጣ ጦርነት ይደረግ ያሉትን ሃብት ተተ የመሰፍንትን አርጌ ሃብት በመከተሉና የጦር አዛዥነት ችሎታ የሌለው በመሆኑ የሃብቱን ጦር መሪ አሳጣው፡፡ ስለዚህም በቀላሉ ፈታነው ብሏል፡፡

እጤ ሃይለስላሴ ባለነበረበት በታላቁና በደቡብ ገንባር ብቻ ውጊያ ተደርጎ ማደግ ላይ ሕዝቡ ለመከላከል ሳይቸል በጤስና በረሃብ አለቁ፡፡ በጣም አገር በጦር ፍርድ ቤት የሚያስጠይቅ በደል ያኔ ፈጽመዋል፡፡/በ1943 እነዚህ ወደ ነጋሽ፡አነላለቃ ፈጠነ ከተነሱበት አንደኛው ምክንያት ለምን ሳንዋጋ በቀላሉ ተሸነፍን በማለት ሃሳፊው ይዞ ለጦር ፍርድ ቤት ለማቅረብና ለመቀጣት ነበር፡፡ የመቶ አለቃ በቀለ አናሲዎስ በቀደም አለት በራዲዮ በተናገረ ጊዜ ይህንን ነገር ያስመነገሩ፡፡/ እጤ ለምን አልተዋጁም? ምክንያቱም በፈረንጅ ስለሚያመለኩ ከመዘመታቸው በፊት እንሸነፋለን የሚል እምነት ስላደረገቸውና ስለፈረሰ ለመከላከልም ፈቃደኛ አልነበሩም፡፡ በቀርቶ የተከፈተው የእንግሊዝ መንግሥት እርሷን እንደገለጸው እርሷቸው በዚያን ጊዜ ከእንግሊዝ ጋር እባካቸው በቅጥ ገዛት ጥገኝነት/ፕሮቱክቶራት/ ያዙ እያሉ ይላሉ ነበር፡፡ እርሷቸው ኢትዮጵያ ከእንግሊዝ ስር በተወደቀች አልተገራቸውም፡፡ ያንን መከረኛ ዘውድ ካለመሰደባቸው ለሌላ ላው ምን ገድ ፍርድታቸው፡፡ ጣልያን ድል በሆነች ጊዜ የእንግሊዝና የደቡብ አፍሪቃ ጦር ኢትዮጵያን ይዞ አልለቀ ቢል እጤ ሃይለስላሴ ተሰማምተው ነበር፡፡ እንዲሁም ያደረጉት እርባቸው ናቸው፡፡ ጣልያን የተከላቸውን ፋብሪካዎች እንግሊዝ እየነቀለ ሲያገዝ አገርወዳድ የሆኑ ሰዎች ቢቃወሙ ንጉሱ ተከታታይ እየላኩ አስፈራርተዋቸዋል፡፡ እንግሊዝ እንደፈለገ እንዲያደርግ እርሷቸው አበረታችተዋል፡፡ በምስራቅ ኢትዮጵያም በቀየበት ጊዜ ነጭና ጥቁር ለምን ይለያል ብለው የተቃወሙ አገርወዳዳቸው በእጤ ሃይለስላሴ ፖለቲካ አበላሻቸው እየተባሉ ማስፈራሪያ ይሰጣቸው ነበር፡፡ ኤርትራንም ከእንግሊዝ ነፃ ለማውጣት የታገሉትን አገርወዳዳቸው እጤ እያስለቀሙ ወደገዛት አስልከዋል፡፡ በአምስት አመታት የጣልያን ባንዳ የነበሩትን እነአበበ ገመዳን፡አነመኩንን ደነቀን እነብላታ አድማሱን እንዳስጠጉ ሁሉ በኤርትራም የእንግሊዝ ወገን የነበሩትን እነተስፋዬሃንን ሸመዋል፡፡ እርባቸውን አርቀዋል፡፡ ዛሬ እንኳን በጅቡቲ ወደብ ጉዳይ ከፈረንሳይ ጋር የሚያደርጉት የሰውር ስምምነት የዚሁ ከቅጥ ገዢዎች ጋር መስማማት ውጤት ነው፡፡ እንደአ.አ. መስከረም 7/51 ጥር 16/51 ገንቦት 22/53 ሚያዝያ 25/57 እጤ ሃይለስላሴና አክሊሉ ሃብተወልድ ከአሜሪካ ጋር የተፈራረሙአቸው የጦር ስምምነቶች ኢትዮጵያን ለአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝም የእጅ አዙር ቅጥ ገዛት በማድረግ የጦር ማስፈራሪያ አድርገዋቸዋል፡፡ ማእድኋንና ማንኛውንም ሃብቷን ያለ ምንም ገደብ የአሜሪካን የጦር ስንቅና መጠቀሚያ አድርገውታል፡፡ እነኚህ ስምምነቶች የእጤ ሃይለስላሴን የ57 አመት የቅጥ ገዢዎችና የኢምፔሪያሊዝቶች መሳሪያነት በይፋ እንዲታወቅ አድርገዋል፡፡

ያለአገባብ መበልፀግ ጀማሪና አስጀማሪው እጤ ራሳቸውን ከህግ በላይ አድርገው ህጉን አስተዳደሩን የራሳቸው ስም ማጋነኛ የራሳቸው ንብረት መዳበሪያ አድርገው ኖረ፡፡ ከፍ ያለ የስተዳደር በደል በሕዝቡ ላይ አደረሱ፡፡ የኢትዮጵያውያን ላብ ያፈራውን ንብረት በውጭ አገር አስቆጡ፡፡ ለጣልያን ለፈረንሳይ ለእንግሊዝ ይበልጡን ደግሞ ለአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝቶች አገሪቱን ሸጡ፡፡ ማስረጃው ቃልተክለ፡፡ ምስክሩ ተርፎአል፡፡ የኢትዮጵያ ሰፊ ሕዝብ ይፋረዳቸዋል፡፡

ድሉ የሰፊው ሕዝብ ነው፡፡